

♪ Коротко про методикау К.Орфа

Автор: Карл Орф – видатний німецький педагог, музикант, композитор (1895-1982)

Суть: сприяє розвитку музичних творчих здібностей, самостверженню особистості, самостійності та свободі мислення

Мотивація вибору технології: формування активної творчої музичної діяльності дітей дошкільного віку, виховання навичок творчого музикування, імпровізування, комбінування, вміння проявити індивідуалізм, здатність до самовираження, розвиток уяви, фантазії

Кроки опанування та втілення:

- **з педагогами:** теоретичне опрацювання літературних джерел, консультативні форми роботи, проведення навчальних семінарів, проведення періоду апробації, корекція результатів та розширення діапазону апробації, узагальнення матеріалів;
- **з дітьми:** гуртки, секції, свята, розваги, заняття: **за типом** - групові, підгрупові, індивідуальні, індивідуально групові, **за видом** - інтегровані, домінантні, бінарні, комплексні, міні заняття.

Методологічну основу становлять методи активізації музичних творчих здібностей: імпровізація, музикування, моделювання.

Найефективнішими методами моделювання виявились: елементи мови музики, темпу, розміру та темпу, звуковисотних відношень, динаміки, фактури і партитури, музичної форми.

Музичне виховання дошкільнят за системою К.Орфа

Часто вважають, що музику вивчають, щоб у майбутньому стати музикантами – професіоналами, адже музика потрібна кожному: вона може допомогти щось обдумати, зніме напруження, може сприяти вивченню іноземних мов, математики, дасть поштовх уяві...

Карл Орф вважав: елементарна музична грамотність необхідна кожному. Потрібно лише своєчасно обережно допомогти дитині зазирнути за двері, де живе класична музика. От тоді малюки навчатися не лише слухати, а й чути. Музика принесе їм справжню насолоду, стане помічницею у житті.

Здібності дитини розвиваються в процесі активної музичної діяльності. Правильно організувати і направити її з раннього дитинства, враховуючи зміни вікових періодів – завдання педагогів.

Німецький композитор Карл Орф розробив систему музичного виховання дітей, засновану на розвитку дитячої творчості. Карл Орф, створюючи свою музично-педагогічну концепцію, адресував її, перш за все, педагогам, що працюють з дітьми у сфері музичного виховання. Під концепцією ми розуміємо систему поглядів на що-небудь, основну думку.

У п'ятитомному навчальному посібнику «Шульверк» (у перекладі російською мовою цю назву означає школа дії, школа творіння, тобто, націлює на активну дію, співпрацю) Карл Орф детально висловлює свою методику, яка стимулює дитяче колективне елементарне музикування. Музична імпровізація дітей є основним методом музичного виховання в посібнику «Шульверк».

Його система максимально наближена до можливостей і інтересів звичайної дитини. Невипадкова її назва – «Елементарне музикування», в якому слово «елементарне» має сенс «просте», «доступне кожному» (але не примітивне). Музикування тут розуміється як глибокий і органічний взаємозв'язок музики, руху і мови. Дитяча елементарна музика будь-якого народу генетично нероздільно пов'язана з мовою і рухом. Її Орф назвав «елементарною музикою» і зробив основою свого «Шульверка».

«Шульверк» – це антологія музики для дітей, вперше видана більше 40 років тому. Вона зібрана і відібрана Орфом для співу і танців з акомпанементом ансамблю орфовських інструментів. Кожна невелика п'єса з «Шульверка» є простою партитурою доступною у виконання навіть маленьким дітям. Орф дуже піклувався про якість матеріалу з яким діти стикнуться вперше, тому основу «Шульверка» склав південно-німецький фольклор. Інтерпретація фольклору – ось одна з основних ідей російського «Шульверка». Основним призначенням «Шульверка» є залучення всіх дітей до музики, незалежно від їх здібностей, розкріпачення індивідуально-творчих сил, розвиток природної музичності.

Створюючи «Шульверк» Орф замислював винайти музичну гру-імпровізацію, яка могла б підготувати дітей до подальшого музичного навчання і дати поштовх творчому мисленню на роки вперед.

Таким чином, система Карла Орфа побудована на синтезуванні різних видів діяльності (спів, рух, гра на музичних інструментах) за допомогою дитячого музичного музичення.

Принципи педагогічної концепції Карла Орфа

Інші, чим в авторитарній системі, взаємини дітей і педагога, пошук нових шляхів спілкування один з одним засобами музики і танцю – це теж ідеї «Шульверка». «Шульверк» Орфа не є підручником в традиційному сенсі. Його з повним правом можна назвати дидактичною концепцією, що декларує особливий, творчий підхід до навчання музики. У «Шульверку» Орф пропонує творити не тільки дитині, але і педагогові.

«Шульверк» надає вибір методики самому педагогові. Сьогодні в Росії працює велика кількість педагогів, що використовують принципи «Шульверка» Орфа.

Основні принципи педагогіки Карла Орфа:

- ❖ креативність;
- ❖ варіативність;
- ❖ комунікативність.

Під принципами ми розуміємо основне, початкове положення якої-небудь теорії, учіння, світогляду, теоретичної програми.

Креативність припускає творчий підхід до викладання музики дітям. Творить педагог, творить дитина. Малюкові пропонують скласти мелодію, придумати простий рух, підібрати риму. Для дітей це дуже важливо: «Я – сам поет і композитор».

Варіативність має на увазі різні варіанти, «варіації» при виконанні завдання, розучування пісні або танцю. Внесення нових, цікавих елементів дозволяє зацікавити дітей, позбавляє від нудного, одноманітного повторення.

Комунікативність – важлива якість, необхідне кожному в наш непростий час. На заняттях діти вчаться спілкуватися між собою, домовлятися.

Важливим моментом в педагогіці К. Орфа є з'єднання таких видів діяльності, як спів, рух, слухання з грою, заняттями в оркестрі. Як правило, всі ці види діяльності проходять одночасно, не заважаючи, а взаємодоповнюючи один одного.

Таким чином, принципи педагогічної концепції Карла Орфа сприяють вирішенню завдань музичного виховання, навчання і розвитку дітей, зокрема розвитку музичних і творчих здібностей на практиці, і допомагають педагогові творчо утілювати їх в роботі з дітьми.

Музично-педагогічна система «Шульверк» створена Карлом Орфом більш за півстоліття назад, отримало визнання і розповсюдженні в більш ніж 40 країнах світу.

Система елементарного виховання Орфа не педагогічна догма. Вона володіє необхідною гнучкістю, яка забезпечує їй дивовижну життєвість впродовж десятиліть.

Впродовж багатьох років ми проводили адаптацію даної концепції розвитку музичних здібностей дітей в дошкільній установі.

Проводячи заняття за методикою Карла Орфа, ми ставимо перед собою наступні завдання:

- ❖ Поєднання креативного і імітаційних методів, які визначаються цілями кожного заняття.
- ❖ Розвиток відчуття ритму, слуху, тактильних відчуттів.
- ❖ Розвиток у дітей комунікативних навиків, уміння домовлятися, погоджувати свої дії.
- ❖ Розвиток відчуття відповідальності, уміння узяти ініціативу на себе.
- ❖ Прищеплювання уміння слухати один одного і себе не тільки під час музикування.
- ❖ Розвиток здатності радіти успіху іншого, допомагати іншому.
- ❖ Розвиток музичності дітей, їх емоційного світу, сприйняття музики, створення слухацького досвіду.
- ❖ Освоєння гри на ударних інструментах, інструментах дитячого оркестру.
- ❖ Виконання пісень, розспівок, творів мелодій на основі заданого тексту.
- ❖ Придбання навиків гри в ансамблі (музичення).

Головне завдання таких занять – допомогти дітям в естетичній грі увійти до світу музики, відчути і пережити її емоційно, створити передумови до формування творчого мислення, сприяти практичному засвоєнню музичних знань.

У своїй роботі ми часто граємо з дітьми на дитячих музичних інструментах. Інтерес дітей до орфовських інструментів невичерпний. Вони хочуть грати на них завжди. Діти люблять слухати тембри різних інструментів. Гра в оркестрі розвиває слух, відчуття ритму, уміння грати в ансамблі. Гра в ансамблі з диригентом учить малюків бути уважними, терплячими, учить пошані один до одного.

Особливе, дуже важливу увагу в концепції Орфа ми приділяємо музикуванню з акомпанементом «звучних жестів» (термін Р. Кеетман). Звучні жести – це гра звуками свого тіла: бавовна, шльопання по стегнах, грудях, притупування ногами, клацання пальцями. Спів і танці з акомпанементом звучних жестів дозволяють організувати елементарне музикування в будь-яких умовах, за відсутності інших інструментів. Звучні жести є не просто носіями певних тембрів – їх використання вносить рух в освоєння дітьми ритму. Цей підхід є важливим методичним моментом, оскільки ритм усвідомлюється і освоюється тільки в русі. Виховання відчуття ритму, і тембрового слуху, розвиток координації, реакції з використанням звучних жестів мають дуже високою ефективністю.

Шумові ударні інструменти можна використовувати дуже широко і різноманітно, особливо в роботі з маленькими дітьми. Наприклад, от як ми озвучуємо казку «Рукавичка». Ми починаємо розповідати дітям казку. Пропонуємо дітям підібрати для кожного персонажа інструмент. Робимо список персонажів, що діють, наприклад: мишка – дзвіночок, жаба – музичний молоток, зайчик – трикутник, вовк – дерев'яні ложки, лисичка – бубон, ведмідь – барабан.

Озвучену таким чином казку інсценуємо, варіантів обігравання казки декілька.

Голоси дітей також використовуються подібно до інструментальних тембрів для створення різних звукових ефектів: гри голосовим апаратом (гліссандування, шипіння, крктання, цокання мовою), вигуки, ігри з фонемами, фонемними складами (цинцибринци, ділі-дон), величезний арсенал звукових засобів з перших же занять утворює активний інструментальний словник дитини. Ці звуки легко використовуються дітьми в озвучуванні казок, віршів і як акомпанемент до рухів. Використання музичних інструментів по Карлу Орфу збагачує тембровий і ритмічний слух дітей.

У своїй роботі ми прагнемо, перш за все, розвивати у дітей любов до музики, бажання нею займатися. І ще один вислів хочеться привести:

«Музика – необхідний душевний атрибут людського існування» – Арістотель.

У своїй роботі ми адаптували педагогічну систему Карла Орфа з урахуванням сучасних підходів до музичного виховання, навчання і розвитку дітей молодшого дошкільного віку.

Основним призначенням занять за системою Карла Орфа є залучення всіх дітей до музики незалежно від їх здібностей, розкритості індивідуально-творчих сил, розвиток природної музичності.

ЖАРТІВЛИВІ ВІРШИКИ З РИТМІЧНИМИ РУХАМИ ЗА МЕТОДИКОЮ КАРЛА ОРФА

МИШЕНЯ

Мишеня й жирафа – друзі,
Пішли разом погуляти – *(крокують на місці)*
У жирафи зріст великий – *(сплески над головою)*
А малий – у мишеняти – *(присіли, стукають кулачками по підлозі)*

ЖАБКИ

Розчепіривши зелені лапки – *(розчепірили пальці)*
Доріжкою стрибають жабки – *(стрибки)*
Ква-ква-ква – *(труть долонька об долоньку)*
Доріжкою стрибають жабки. *(ритмічні стрибки на місці з поворотами)*

ДОЩИК

Крапля раз, крапля два – *(стукають пальчиком по долоньці)*
дощик землю полива – *(сплески над голівкою)*
Хай гарненько виростає
після дощику трава – *(сплески по колінцях)*
Крап-крап, крап-крап-крап, *(пальчиком по долоні)*
дощику, ти припускай *(чотири щолчки пальцями)*
Крап-крап, крап-крап-крап *(пальчиком по долоні)*
парасольки розкривай. *(чотири щолчки над головою)*
Дощ іде, ну то й що *(ритмічно тупають)*
гумові в нас чобітки – он які ! – *(виставляють по чергово ніжки на каблучок)*
У калюжу не впаду – я її перестрибну. *(перестрибують «калюжі»)*

kolosok12.ucoz.ru

